

SUNDE GRISE

Poul Bækbo, Chefkonsulent, dyrlæge

23. maj

Kl. 16.45 **SUNDEGRISE**

v/ chefkonsulent Poul Bækbo, SEGES Svineproduktion

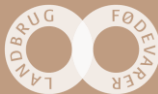
- Salmonella hos slagtesvin
 - hvordan reducerer jeg risikoen for salmonella-fradrag?
- Mavesårs indflydelse på produktiviteten
- Korrekt brug, opbevaring og registrering af de dyre dråber

PAUSE

Salmonella hos slagtesvin – hvordan reducerer jeg risikoen for salmonella-fradrag?

Jan Dahl, Dyrlæge

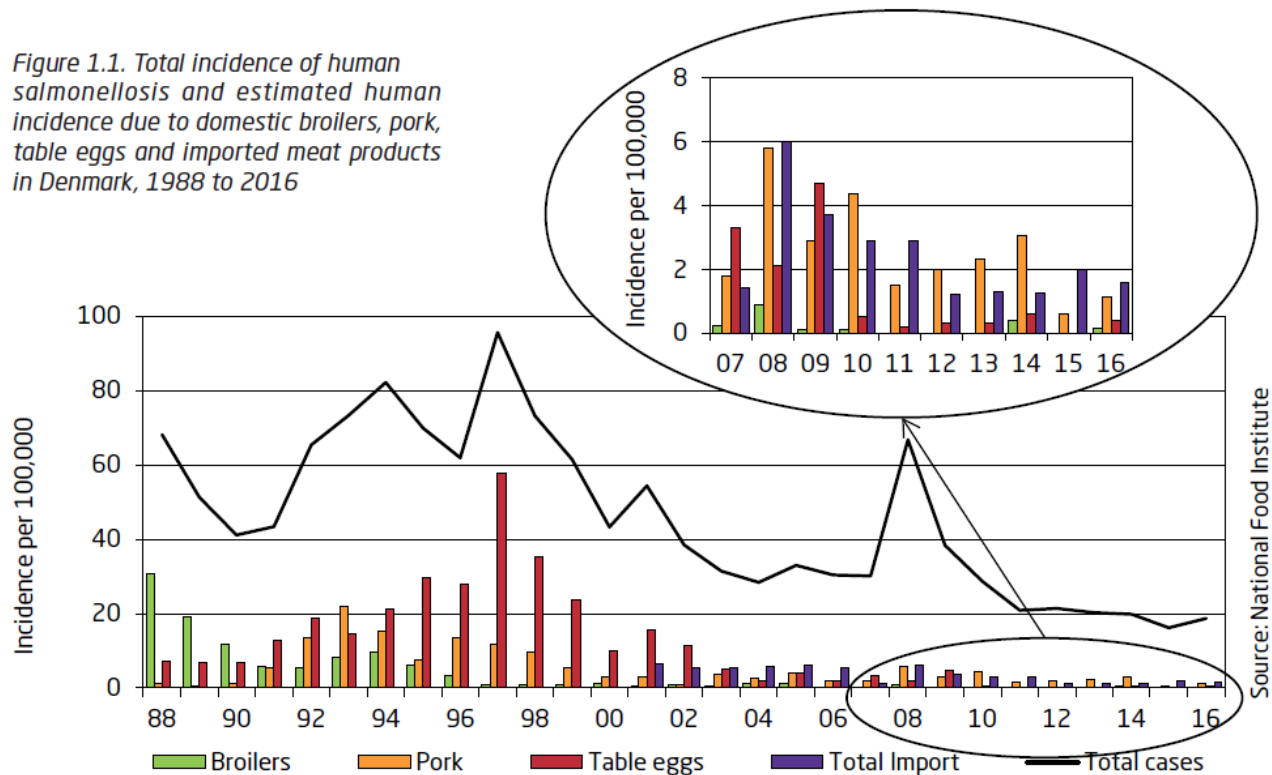
Noget at leve af. Noget at leve for.

- Status
- Forskellige typer besætninger
 - **Negative**
 - **Positive**
 - **Niveau 2 og 3**
- Uregelmæssige leverancer

Det glade budskab – det går godt

Figure 1.1. Total incidence of human salmonellosis and estimated human incidence due to domestic broilers, pork, table eggs and imported meat products in Denmark, 1988 to 2016

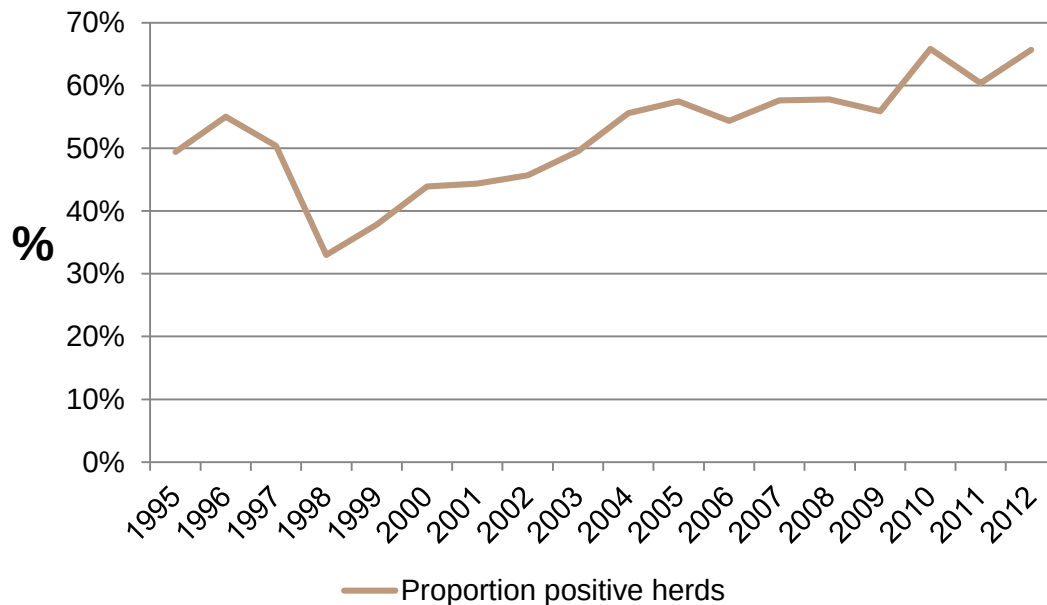
Source: National Food Institute

Noget at leve af. Noget at leve for.

Men vi har mere salmonella i vores besætninger i dag end for 20 år siden

Procent positive besætninger

3 grupper – forskellig rådgivning

40-45 % af
besætningerne
Ingen slemme
salmonella
0, 1 eller 2 positive
kødsaftprøver på et år

Pas på med indkøb af smågrise

Niveau 2 eller 3

35 % af besætningerne
Salmonella-positiv
Flere positive
kødsaftprøver gennem
året

Pas på med foderskift – foderkvalitet-
manglende syre – overbelægning-
diarré-gylleoversvømmelse

Niveau 2 eller 3

20 % af besætningerne
Niveau 2 eller 3 i løbet
af et år

Besætninger uden salmonella

- Pas på med indkøb af smågrise
 - Specielt hvis du har færdigfoder

Rådgivning - misforståelser

- So-besætningen er i niveau 1 – så der er ingen problemer
- So-besætningen har ingen positive kødsaftprøver – så der er ingen problemer
- Avl- og opformerings-besætningen har et lavt salmonella-index, så der er ingen problemer

Rådgivning - misforståelser

- So-besætningen er i niveau 1 – så der er ingen problemer
- So-besætningen har ingen positive kødsaftprøver – så der er ingen problemer
- Avl- og opformerings-besætningen har et lavt salmonella-index, så der er ingen problemer

Hvis besætningen har C-status er niveauet, index og kødsaftprøver ligegyldige

**NÅR DU KØBER GRISE
SÅ KIK PÅ STATUS –
IKKE NIVEAU – IKKE
INDEX**

Statusoplysning

Sundhedsstatus **Blå SPF**

Betinget status

Der er ingen betingede statusser

Supplerende status -

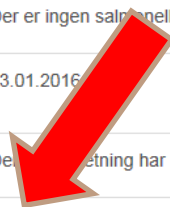
Salmonella informationer

Salmonella indeks Der er ingen salmonella indeks på dette CHR-nr.

Salmonella niveau 13.01.2016
1

Gødningsprøveresultater Der er ingen gødningsprøve resultater

Salmonella status 09.12.2015
C

Salmonella-indeks: Oplyses kun for avls- og opformeringsbesætninger.

Salmonella-informationer om Salmonellaindeks, Salmonellaniveau, Gødningsprøveresultat og Salmonellastatus videregives fra Fødevarestyrelsen og Sundhedsstyrelsen kan ikke gøres ansvarlig for, om oplysningerne er korrekte. Henvendelse vedr. oplysningerne kan rettes til: Landbrug & Fødevarer, Fødevareafdelingen, Tlf. 3339 4411.

Salmonella status på sobesætninger og avl- og opformering

- A – Ingen fund af salmonella, ingen tegn på problemer på blodprøver eller kødsaftproblemer
 - B – Fund af mindre betydende typer
 - C - Fund af Typhimurium, Derby eller Infantis, eller niveau 2 eller 3, eller AO-index >5
-
- 40-50 % af so-besætninger i C
 - 30 % af AO-besætninger i C

Positive besætninger

- Pas på med foderskift og blandedejl
- Undgå gylleoversvømmelse
- Syre – foder eller vand
- Grovere formaling
- Hjemmeblanding
- Mere byg
- Undgå diarré
 - Vacciner
- Alt ind-alt ud – management – hygiejne - desinfektion
- Gnaverbekæmpelse

Noget at leve af. Noget at leve for.

Handlingsplan niveau 2 eller 3

Trin 1

- Syre på straks
 - Mælkesyre/myresyre 0,5-1 % i foder eller 1-2 promille i vand (kun godkendte syrer)
- Analyser driftsform
 - Alt ind-alt ud
 - Rengjort, desinficeret og tør stald

Hvis ikke nok – trin 2

- Expandat eller korn udenom
- 10 % roepiller i blandingen
- Grovere formaling/hjemmeblandere
- Mere byg

Hvis ikke nok – trin 3

- Ny smågriseleverandør?
- Sanering ikke altid succes
- Stram op hos smågrise-leverandøren – syre i fravænningsstalde etc

Epidemiologi

- Lidt salmonella hos smågrise kan blive til meget hos slagtesvin – færdigfoder, driftsform
- Meget salmonella hos smågrise kan blive til lidt ved slagtning – syrer, hjemmeblanding
- Rigtig meget salmonella hos smågrise kan være umuligt at gøre noget ved
 - Smågriseleverandøren skal involveres

Alt ind-alt ud eller uregelmæssige leverancer

- Følg med i kødsaft-prøverne
- Lille/skæv leverance i en måned – ring til os

Den vigtigste
Bettina Nysom

Den hjælpsomme
Vibeke Møgelmosé

Reserven
Jan Dahl

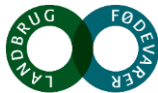

Noget at leve af. Noget at leve for.

Afrunding

- Hvis du ikke har positive kødsaftprøver – eller meget få – forbliv negativ
- Hvis du har lavt niveau men ikke 0 – pas på
 - Men lev med din smågrise-leverandør
- Niveau 2-3 – foder og hygiejne – sidste udvej – ny smågriseleverandør
- Ring til Axelborg, hvis du kun leverer få grise i en måned

MAVESÅRS INDFLYDELSE PÅ PRODUKTIVITETEN

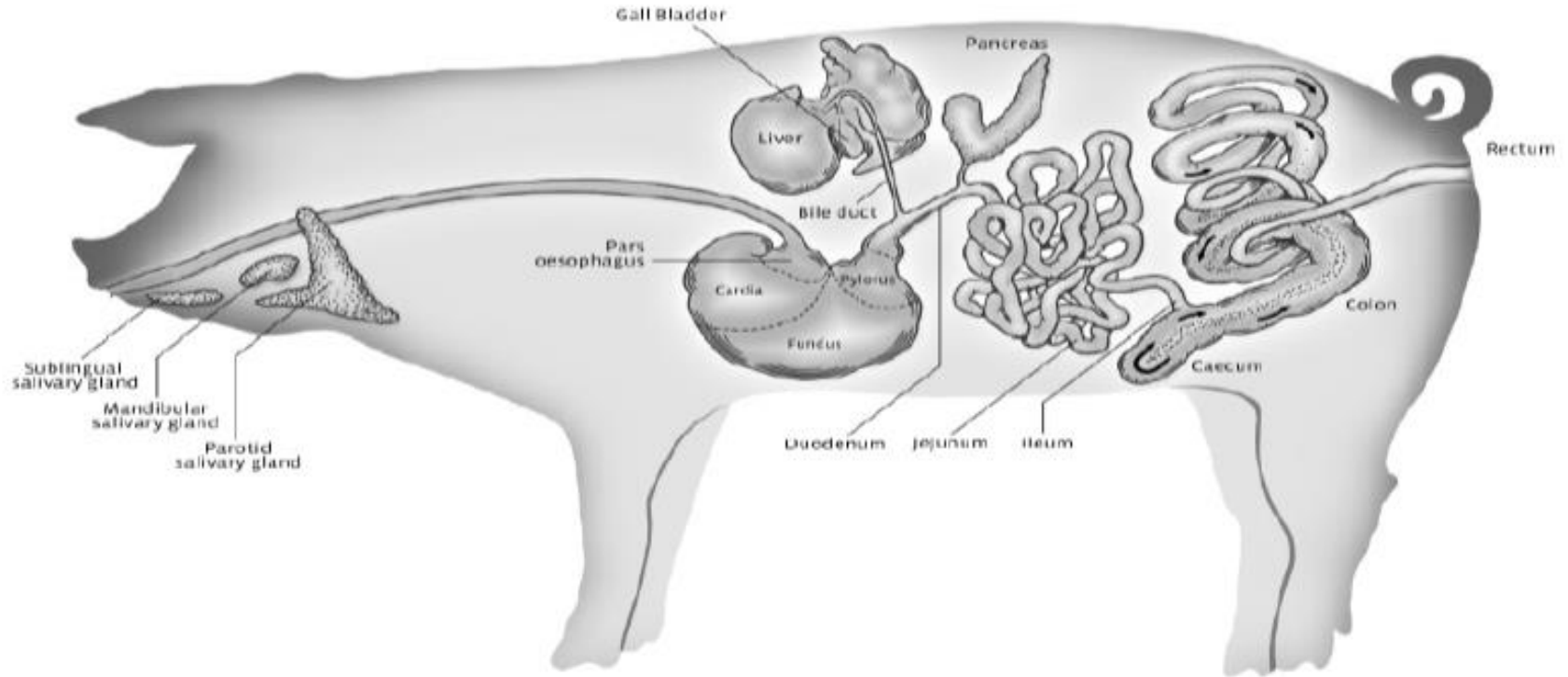
Lola Tolstrup / Poul Bækbo

23. maj

INDHOLD

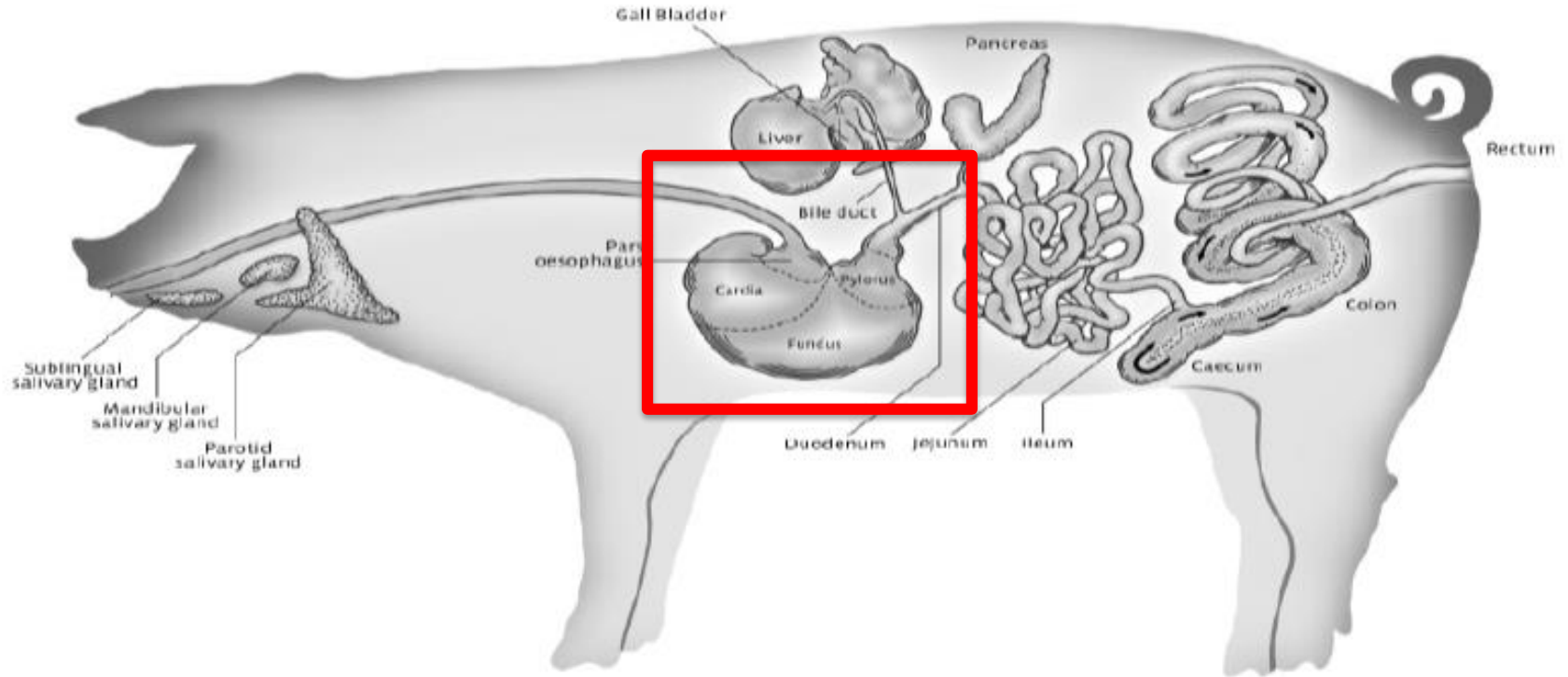
- Hvad er mavesår?
- Hvor udbredt er mavesår?
- Hvad betyder mavesår for produktiviteten?
- Hvad er årsagerne, og hvad kan du gøre for at undgå mavesår?

GRISENS FORDØJELSESSYSTEM

Drawing by Mads Salicath

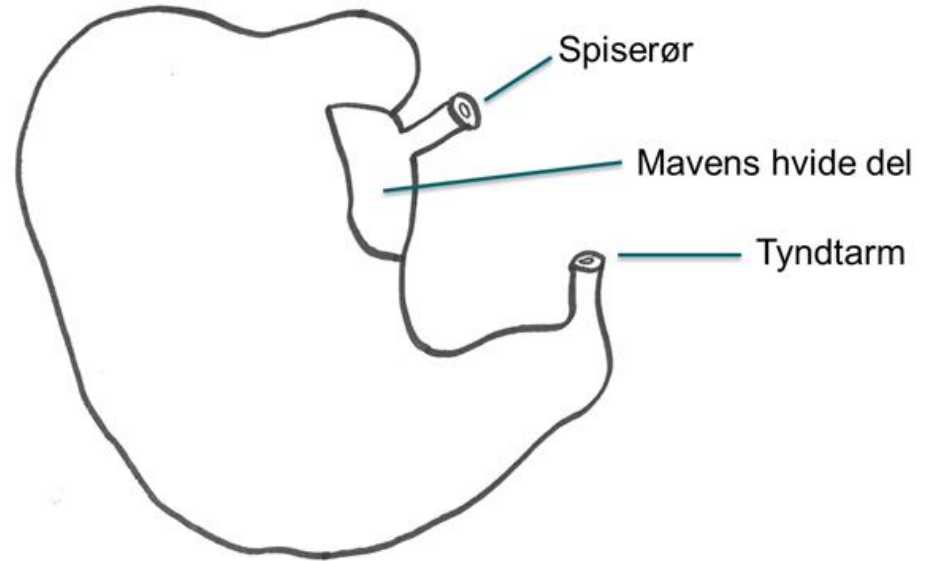
GRISENS FORDØJELSESSYSTEM

Drawing by Mads Salicath

MAVENS FUNKTION

Regulering af tarmpassage
Nedbrydning af protein
Syrebarriere for skadelige bakterier

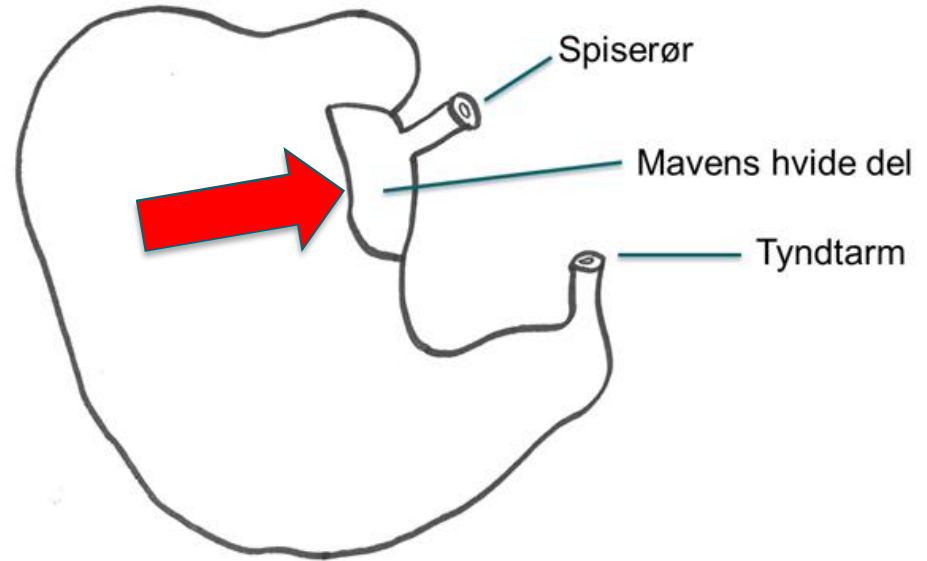
Drawing by Mads Salicath

MAVENS FUNKTION

Regulering af tarmpassage
Nedbrydning af protein
Syrebarriere for skadelige bakterier

Mavesår

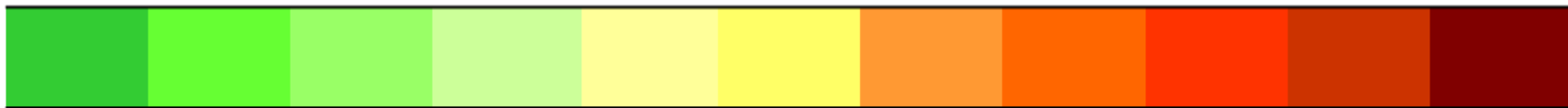
Skader i mavens hvide del
Vurderes på en skala fra 0-10

Drawing by Mads Salicath

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Ofte uden kliniske tegn (blege, utrivelige grise, sort afføring)

HVOR UDBREDT ER MAVESÅR?

Indeks 8-10

Slagtesøer

24,7 % af 1.023 maver (2013)

8,6% af 12.700 maver (2017)

Smågrise

10% af 200 maver fra 10 færdigfoderbesætninger

Slagtesvin (2013)

11,4% af 1.101 maver fra 119 besætninger

MEDDELELSE NR. 975

MAVESÅR ÅRSAGER

Partikelstørrelse

Konsistens

Køn

Ædemønster

Tidligere skader

Sygdom

PARTIKELSTØRRELSE HAR STOR BETYDNING

- Sikker sammenhæng mellem partikelstørrelse og forekomst af mavesår
- Pelleteringsproces øger risikoen

Anbefaling – hjemmeblander:

Max 80 % under 1 mm

OBS: foderudnyttelse min. 60 % under 1 mm

Foderforbrug

Mavesundhed

AD LIBITUM FORVÆRRE PROBLEMET

	Pelleteret foder			Melfoder		
	Ad libitum	Én udfodring	To udfodringer	Ad libitum	Én udfodring	To udfodringer
Antal maver	136	86	90	113	92	84
Indeks 6-10	68,4%	40,7%	42,2%	15,9%	9,8%	6,0%

Konstant foder i maven = konstant produktion af mavesyre = større risiko for mavesår

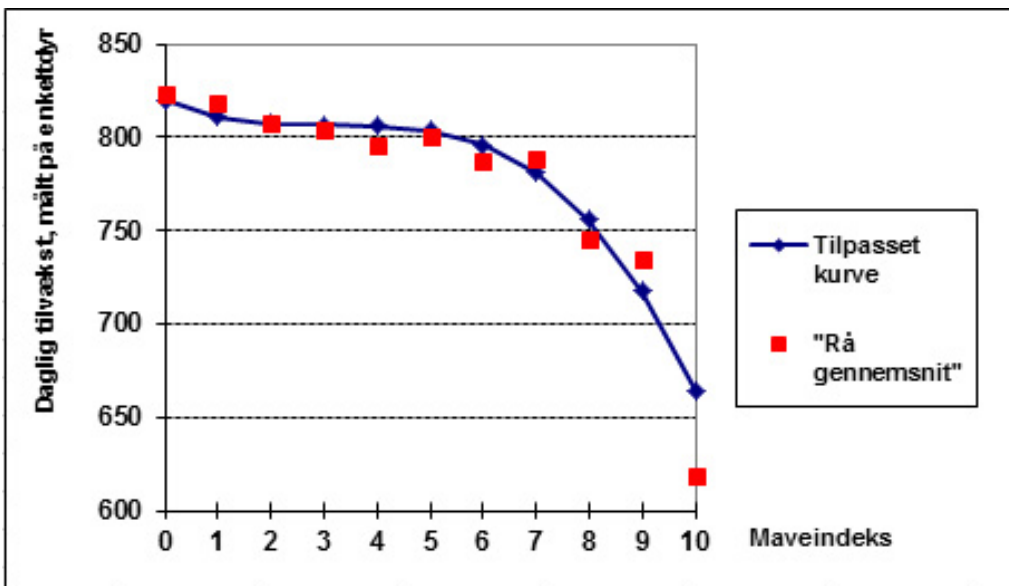
Meddelelse 1014

MAVESÅRS BETYDNING FOR PRODUKTIVITET

- 526 grise undersøgt på Grønhøj 30-100 kg
- Daglig tilvækst og foderforbrug
- Mavesårsscore ved slagtning

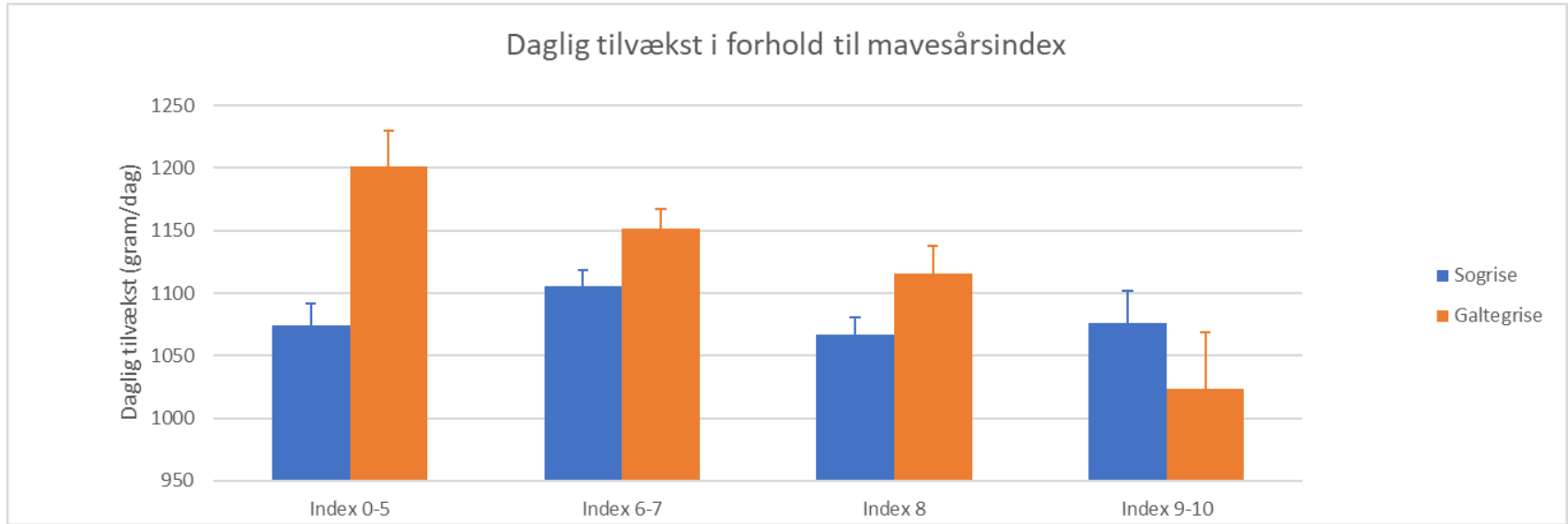
MAVESÅR OG DAGLIG TILVÆKST

Lignede resultater fra tidligere undersøgelser

Score 6-10 = nedgang

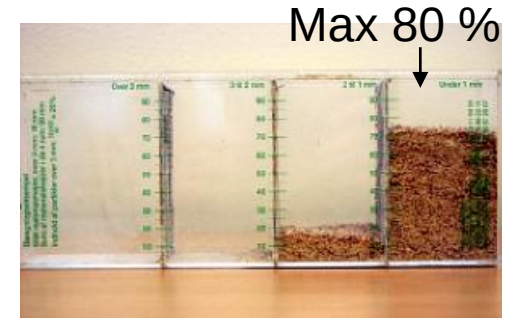
MAVESÅR OG DAGLIG TILVÆKST

Ikke statistisk sikker sammenhæng mellem mavesår og foderforbrug
Men lav tilvækst = dårligere foderforbrug

FOREBYGGELSE - FODERTYPE

1. Groft formalet melfoder
2. Fint formalet melfoder
3. Færdigfoder, hvor 10-20 % af kornet ikke er varmebehandlet eller pelleteret. Eller ekspanderet foder
4. Pelleteret foder, hvor kornet er groft formalet

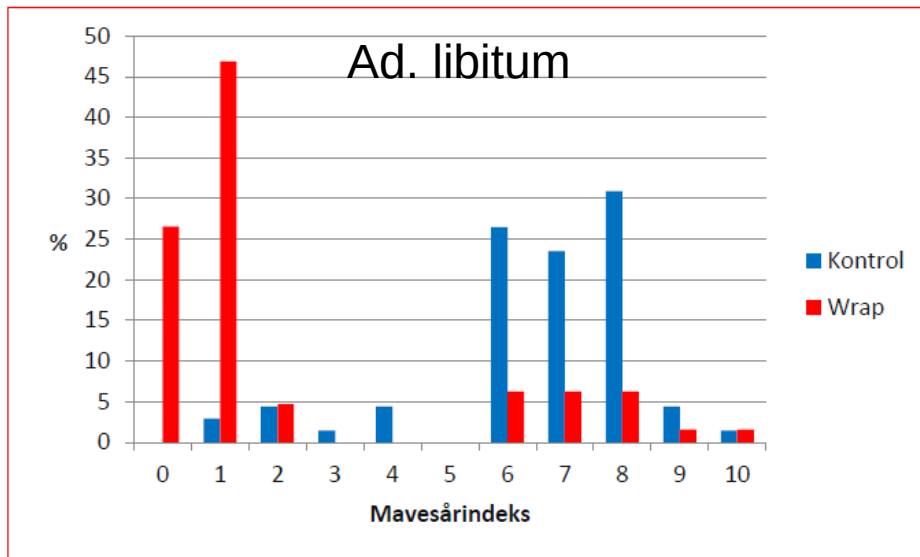

FOREBYGGELSE - RÅVARESAMMENSÆTNING

- Øget byg = faldende mavesår & produktivitet
- Over 50% af korndelen
- Ingen effekt af 10%
 - Snittet halm
 - Pektin
 - Grønmel
 - Havre
 - Træmel

WRAP - SLAGTESVIN

Figur 2. Fordeling af maveindeks i kontrol- og forsøgsgruppen (wrap)

Ved tildeling af wrap, må der forventes et merforbrug af tid både til udfodring og til fjernelse af urent wrap fra stierne.

Mængde og praktisk tildeling af wrap testes pt.

MEDDELELSE NR. 1038

SUNDE MAVER – HVAD KAN JEG GØRE

- Først kontrol af formalingsgrad – hjemmeblandere
- Herefter råvaresammensætning
- Fokuser på galtene
- Mulighed for wrap-tildeling i din stald?
- Tjek mavesundhed ved USK
 - Pris: ca. 1.500 kr for 20 maver

9 PUNKTER TIL BEDRE MAVESUNDHED HOS GRISE I VÆKST

1 FÅ LAVET EN MAVE-USK

Få lavet en mave-USK på Laboratorium for Svinesygdomme af mindst 20 mavesække for at undersøge mængden af mavesår i din besætning. På slagteriet bliver maverne tilfældigt udvalgt, men sørg for at de tages fra din største levering.

2 TJEK FORMALINGSGRADEN

Som hjemmeblender skal du tjekke formalingsgraden af kornet. Der bør minimum være 60 % partikler under 1 mm og maksimum 80 %. Hvis der fortsat er problemer med mavesår, kan du justere formalingsgraden til den grovere side. Det er dog vigtigt kun at justere formalingsgraden på besætningsniveau ud fra resultatet fra mave-USK'en og den aktuelle foderudnyttelse. Formalingsgraden betyder lige meget i tør- og vådfoder.

3 ØG ANDELEN AF BYG

Øg andelen af byg i foderets korn del så meget som muligt. Det er påvist, at mavesundheden stiger, når andelen af byg øges. Vær dog opmærksom på, at produktiviteten kan falde, når andelen af byg øges.

4 SKIFT FÆRDIGFODERET

Hvis du køber færdigfoder, kan du overveje at udkliffe pelleteret foder med ekspanderet eller med pelleteret foder iblandet korn udenom.

5 JUSTER PÅ FODRINGSHYPPIGHEDEN

I de systemer, hvor det er muligt, kan du justere på fodringshyppigheden. Færre daglige udfodringer giver bedre mavesundhed end mange daglige fodringer.

6 SØRG FOR NOK ÆDEPLADSER

Sørg for nok ædepladser i stien i alle fodringssystemer.

7 TILDEL GROVFODER

Tildel grovfoder til grisene. Wrappe har vist den største effekt mod mavesår.

8 KONTROLLER SMITSOMME SYGDOMME

Kontroller besætningen løbende for virus sygdomme, så som PCV2 og PRRS samt luftvejs sygdomme. Overvej at vaccinere, hvis der er sygdom i din besætning.

9 SÆT I SYGESTI

Sæt straks blege og utrivelige grise i sygesti og tildel groft melfoder. Tildel også wrappe, hvis muligt. Mavesår kan godt hele igen efter et par uger, og grisene kan rette sig.

Denne mave har scoren 8 og anses som et alvorligt mavesår, hvilket kan give dårligere tilvækst.

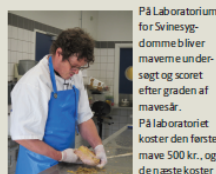

Wrappe er godt mod mavesår, men kan give problemer i gyllesystemet.

Finne former, pelleteret foder giver flest maveforandringer.

Fakta om mave-USK

På Laboratorium for Svinesygdomme bliver maverne undersøgt og scoret efter graden af mavesår.

På laboratoriet koster den første mave 500 kr., og de næste koster 45 kr. hver. VSP

anbefaler at indsende mindst 20 maver. Danish Crown tager 600 kr. for udtagning og forsendelse af op til 30 maver. Prisen for 20 maver bliver således 1.955 kr. Bemærk at priserne er ekskl. moms og pr. april 2016.

http://svineproduktion.dk/viden/i-stalden/management/vejledninger/mavesundhed_hos_grise_tjekliste

KORREKT BRUG, OPBEVARING OG REGISTRERING AF DE DYRE DRÅBER

Lola Tolstrup / Poul Bækbo

23. /31. maj

FVST KAMPAGNE

Denne kontrolkampagne sætter fokus på, om antibiotika anvendes korrekt til slagtesvin, om optegnelser foretages korrekt, og om dyrlægens anvisning følges. Desuden er det kontrolleret, om der opbevares ulovlig medicin i besætningerne.

RESULTAT AF KAMPAGNEN

Landbrug & Fødevarer

tal & analyser Viden om Om os Kontakt Englis

L&F: Antibiotikaforbruget til grise er faldet med godt 25 pct

Dansk landbrug har et lavt forbrug af antibiotika, og hos svineproducenterne er forbruget faldet med en fjerdedel siden 2009. Der anvendes ikke ulovligt medicin, men der er til gengæld brug for bedre daglige optegnelser på bedrifterne. Sådan skriver Fødevarestyrelsen i en pressemeddelelse onsdag på baggrund af slutrapporten for 2017.

PRESSEMEDDELELSE - 01. mar 2018

Antibiotikaforbruget i Danmark er generelt lavere end i andre lande med en betydelig svineproduktion, og siden 2009 er forbruget til grise i Danmark faldet med godt 25

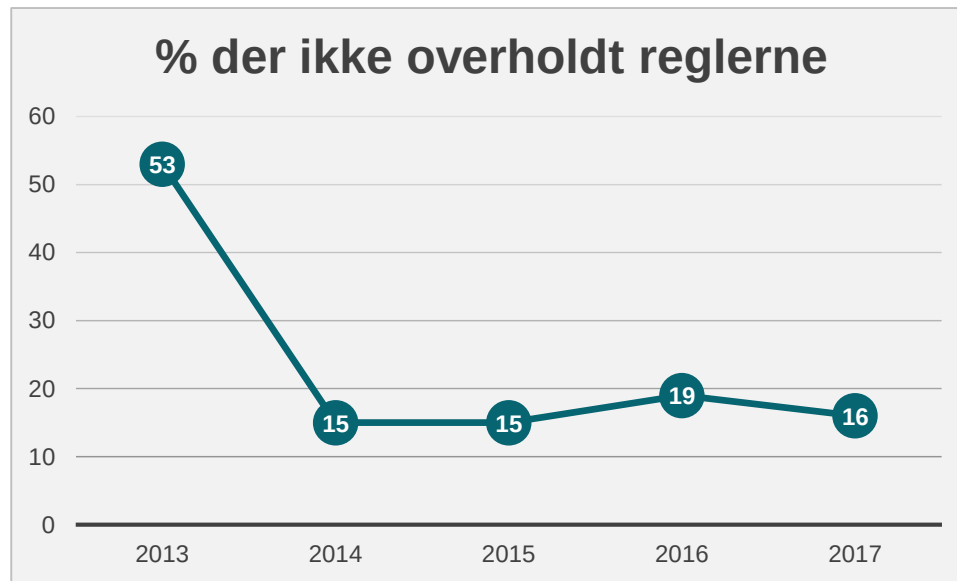
Der anvendes ikke ulovligt medicin, men der er til gengæld brug for bedre daglige optegnelser på bedrifterne. Sådan skriver

- Det er ikke godt nok. Selvom langt størstedelen af de danske svineproducenter overholder reglerne til punkt og prikke, så vil og skal vi gøre det bedre, siger Christian Fink Hansen.

RESULTAT AF KAMPAGNEN

250 kontrolbesøg, 202 anvendte flokbehandling

- Intet ulovlig medicin
- 84 % overholdt reglerne

HVOR GÅR DET GALT...

- Mangelfulde optegnelser fx behandling uden stinummer
- Ingen optegnelser fx skema smidt ud ved slagt – OBS gem i 5 år
- Dyrlægens anvisning ikke fulgt fx behandling stoppet før tid

Årsager:

Havde ikke tid

Kendte ikke reglerne

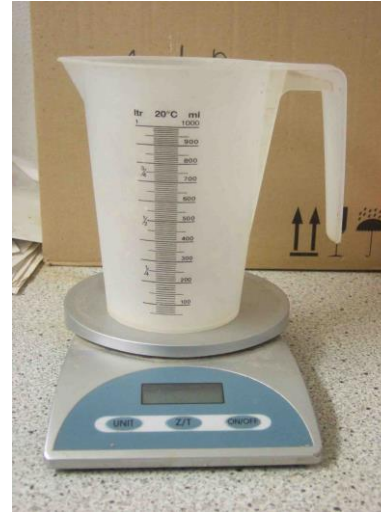
HVAD KAN DU GØRE...

- Følg dyrlægens anvisninger (dyr, dosis og dage)

HVAD KAN DU GØRE...

- Opbevar og doser korrekt

HVAD KAN DU GØRE...

- Følg dyrlægens anvisninger (dyr, dosis og dage)
- Opbevar og doser korrekt
- Udfyld skemaer
 - Korrekt: dyr, sti, sektion
 - Brug tiden til at organisere det – nemt
 - Gem i 5 år

KAMPAGNER OM MEDICIN 2018

ZINK

Formålet med kampagnen er at kontrollere og vejlede landmænd om registrering og brug af lægemiddelzink til svin. Kampagnen vil også se på, om landmanden opbevarer, opblander og tildeler lægemiddelzink korrekt og om reglerne for foderlægemidler overholdes.

1. September – 30. november
200 besætninger

TAK FOR OPMÆRKSOMHEDEN

